

[Gert Petersen]

Disse tiltag har USA besvaret med en optrapning af truslerne og de direkte militære indgreb. Formålet er ganske åbenbart at bringe sandiniststyret til fald.

I El Salvador støtter USA et menneskefjendsk regime, som kun kan holde sig oppe gennem terror. Den såkaldte valghandling, som regimet organiserede under borgerkrigsforhold og med dødspatroljer som disciplinerende foranstaltning, var en sørgelig farce.

Med sine indgreb yder USA ikke alene bistand til kræfter, der med al magt vil bevare den århundredgamle undertrykkelse; USA bringer også freden i området i fare. Det er klarest kommet til udtryk i den folkeretsstridige invasion i Grenada, i mineudlægningen ud for havne i Nicaragua og i meddelelsen om, at USA i de næste to år ikke anerkender den internationale domstols jurisdiktion for så vidt angår forholdet mellem USA og de centralamerikanske stater.

På denne baggrund anser vi det for nødvendigt, at det danske folketing undtagelsesvis beskæftiger sig med forholdene i Mellemamerika og tager stilling til disse alvorlige begivenheder.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Emnet for debatten i dag berører 20 lande. Den omfatter en række konflikter i Mellemamerika og i Caribien, i landene internt og imellem dem. Den vedrører også andre landes politik over for området. Med et så vidtfavnende emne siger det sig selv, at min redegørelse må blive generel, at den må udelade en lang række detaljer, selv om de i og for sig godt kunne fortjene en særlig omtale.

I snart mange år har Mellemamerika og Caribien ikke været genstand for større interesse fra den danske offentligheds side, og det var vel meget naturligt henset til, at disse lande ikke er centrale for dansk udenrigsøkonomi eller for vores sikkerhedspolitik. For tiden findes der således kun dansk diplomatisk repræsentation i et af disse lande, nemlig Cuba. De øvrige 19 stater bliver dækket af vore ambassader i Mexico, Colombia og Venezuela. Vores muligheder for løbende at indhente førstehåndsuplysninger fra området er således begrænsede.

Der har imidlertid i de seneste måneder af velkendte grunde været en voksende interes-

se i den danske offentlighed og i pressen for situationen i området, hvilket forespørgslen her i dag jo netop er udtryk for. Jeg er derfor glad for, at jeg med denne redegørelse kan bidrage til en belysning af situationen i området.

Indledningsvis vil jeg advare imod den opfattelse, at alle områdets stater med meget små udsving er omtrent ens i økonomisk og politisk henseende og med hensyn til historie, befolkningsmæssig sammensætning osv., for det er langtfra tilfældet.

Men på det helt almene plan er det dog muligt at nævne visse generelle træk vedrørende de mellemamerikanske stater Guatemala, Honduras, El Salvador og Nicaragua. Disse lande har især i de senere år været præget af en stærk social og politisk uro. De gennemgår alle en omstillingsproces til nye styreformer, der forhåbentlig bedre vil kunne modsvare befolkningens ønsker. Omstillingsprocessen er smertefuld, den vil utvivlsomt tage mange år, og den ledsages af megen politisk vold og ustabilitet.

Røden til de enkelte konflikter i området ligger i hvert lands særlige historie. Disse stater har i flere hundrede år været præget af en lille landbesiddende overklasse. Sammen med militæret og støttet af kirken har den haft den politiske og økonomiske magt, mens den altovervejende del af befolkningerne har fristet en kummerlig tilværelse som jordløse landarbejdere eller småbønder. Landene på den mellemamerikanske landtange er blandt de økonomisk mindst udviklede i Latinamerika. Der er således ikke fremvokset en bredere byarbejder- og mellemklasse, der kunne have fremkaldt og understøttet et mere harmonisk politisk udviklingsforløb.

Volden i de mellemamerikanske samfund har også kendetegnet de enkelte landes historie, hvor indbyrdes kampe har spillet en betydelig rolle i lange perioder. Ikke mindst i det 19. århundrede, efter at uafhængigheden af Spanien var vundet, prægedes landene i lang tid af kaotiske tilstande, og også i vort århundrede har volden været fremtrædende. Det grelleste eksempel er vel den brutale nedslagtning af omkring 30.000 landarbejdere i Guatemala i 1930'erne, efter at de havde rejst sig imod regeringen.

På det økonomiske plan oplevede landene i Mellemamerika i 1960'erne og 1970'ernes første del en betydelig realvækstfremgang,